

# Osnaživanje razumevanja javnosti

**Godišnji sastanak Visokih budžetskih zvaničnika OECD-a iz zemalja Centralne, Istočne i Jugoistočne Evrope**

4. decembar 2024.





# Uvod: Tri stuba Programa rada Visokih budžetskih zvaničnika





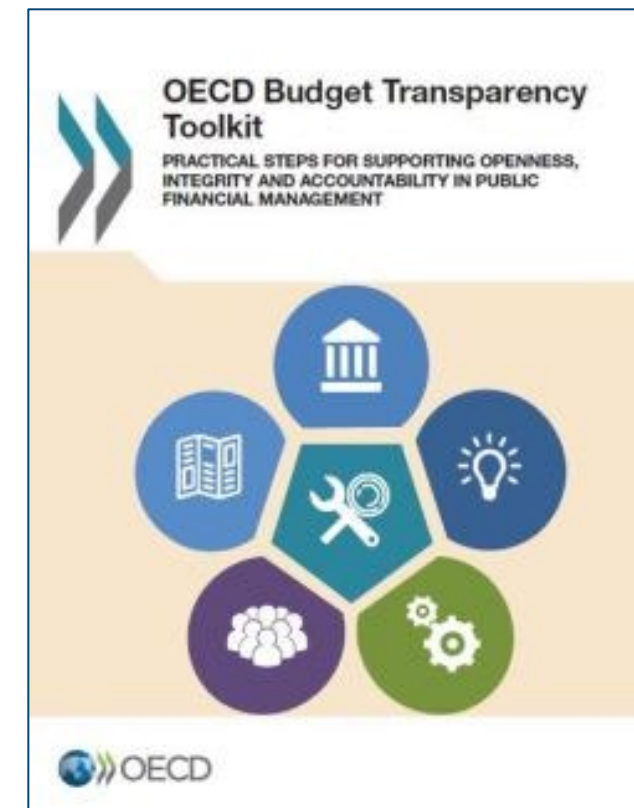
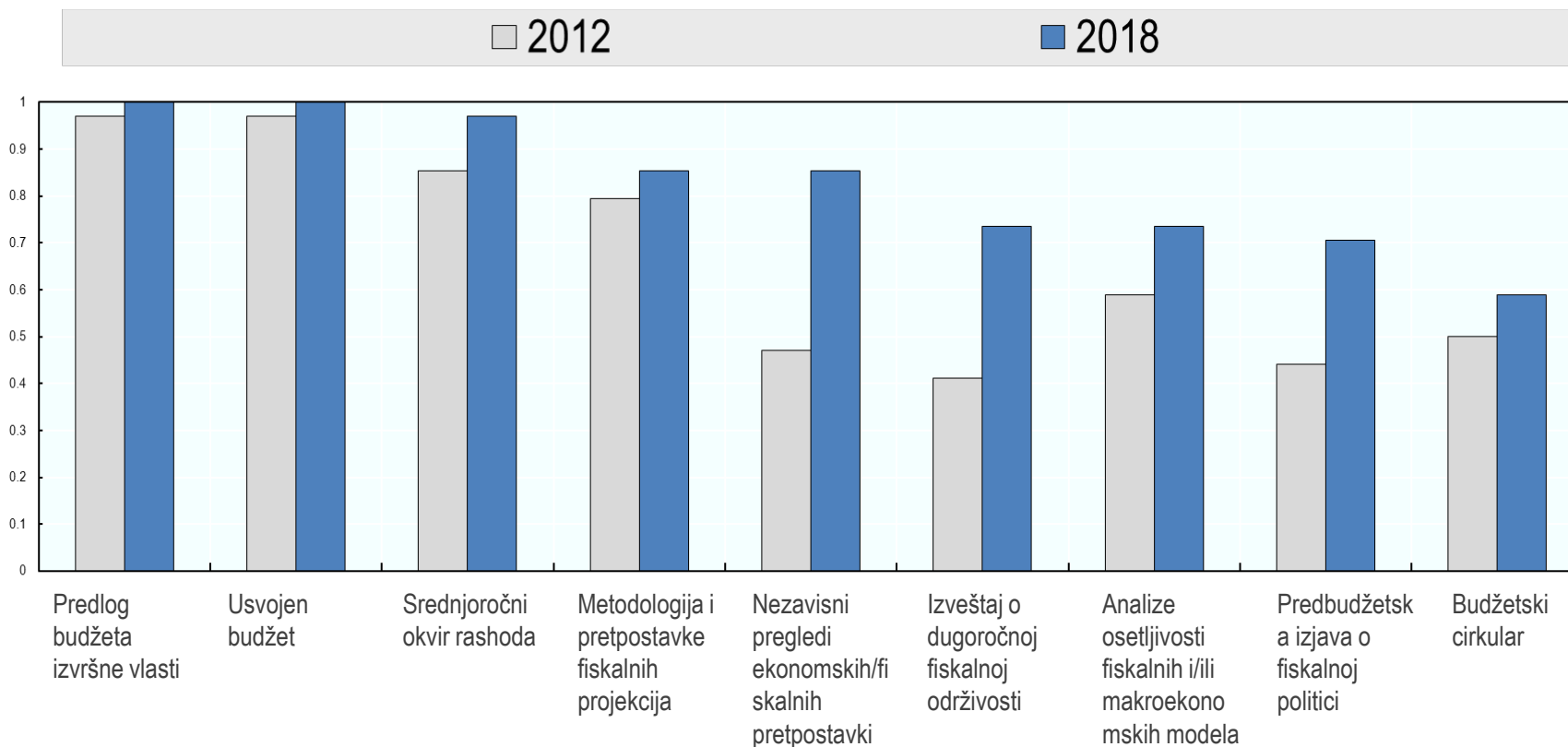
- > Zdravstvene pandemije
- > Cene energenata i troškovi života
- > Regionalne tenzije, nacionalna bezbednost i odbrana
  
- > Rastući nivo javnog duga
  
- > Klimatske promene – klimatske akcije ublažavanja i prilagođavanja
- > Starije stanovništvo – potrošnja na zdravstvo i negu starih





# Budžetska transparentnost je koncept koji se razvija

Dostupnost budžetskih informacija više nije dogovljna. Potrebno je da pokriva ceo budžetski proces i da ima smisla za rezultate, kao i da doprinese boljem razumevanju fiskalne održivosti

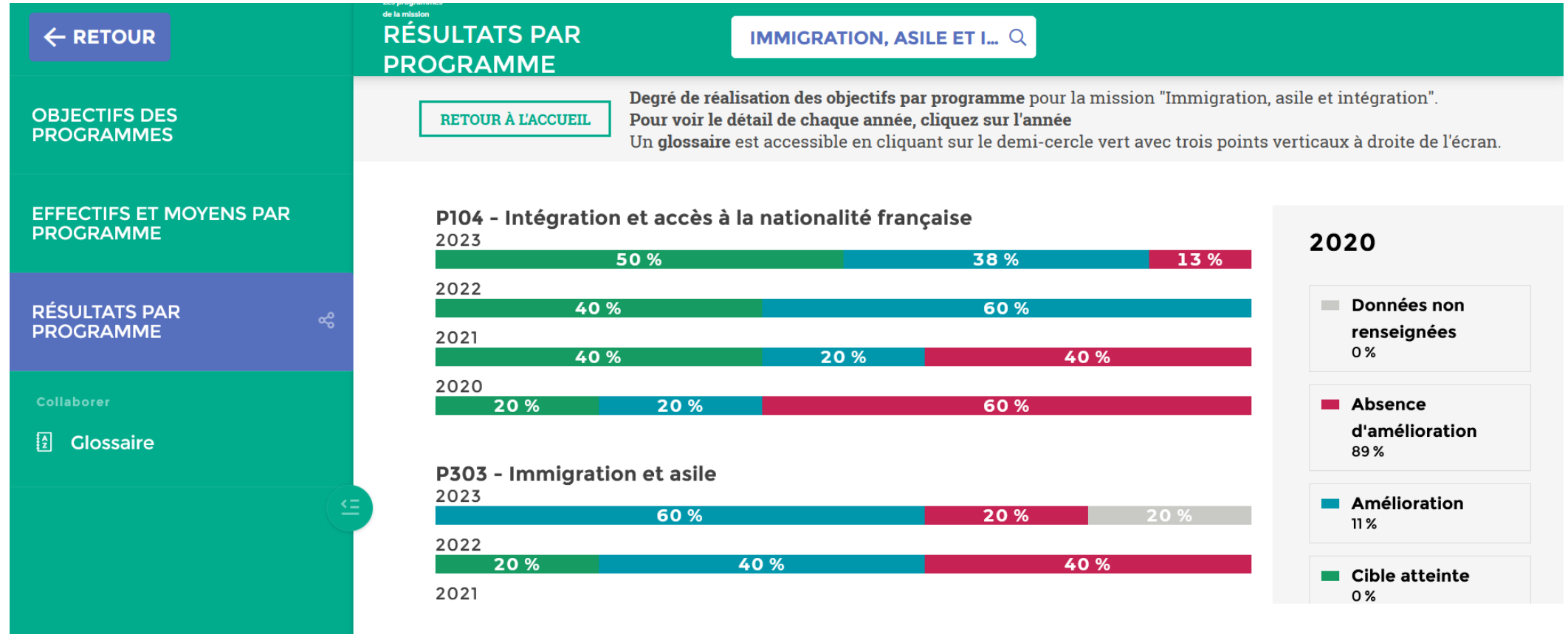


Dostupno na mreži na engleskom, španskom i francuskom jeziku.



# Budžetski portali mogu da pruže pristup informacijama o budžetu koje vodi korisnik

Studija slučaja – Francuska – javno dostupan, budžetski portal sa informacijama o rezultatima programa u srednjoročnom periodu.



## Izazovi finansijske pismenosti



Troje od pet odraslih su ispod minimalnog nivoa finansijske pismenosti



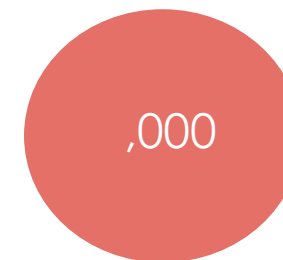
Jedan od pet odraslih nikada ne koriste kalkulator



Tri četvrtine redovno čitaju grafikone

## Izazovi fiskalne pismenosti

Veliki brojevi koje je teško razumeti



Nedostatak stvarnog značenja iz razgovora o sistemima i okvirima



Nemogućnost eksperata da adekvatno prenose informacije

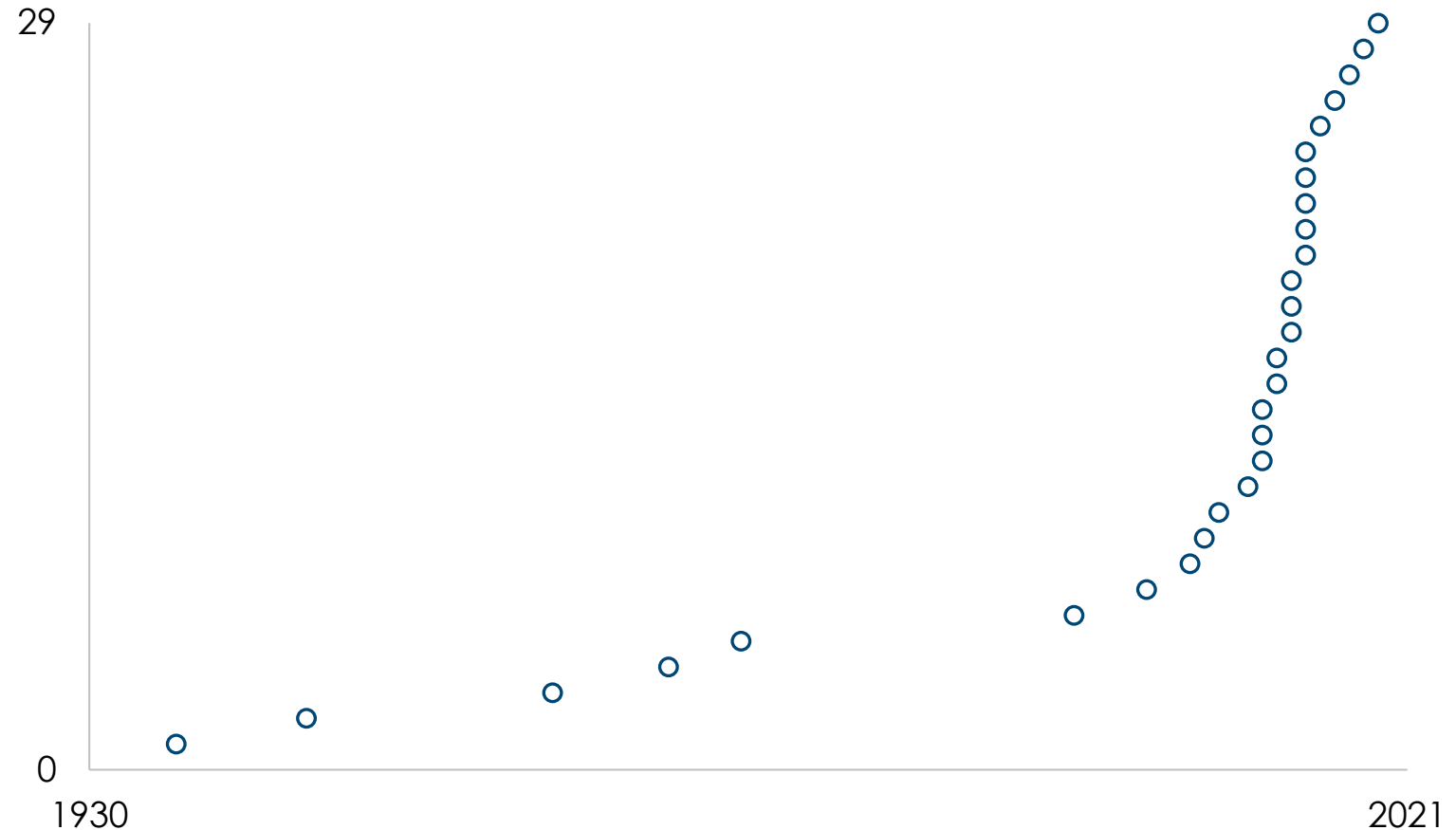




# Povećan nadzor budžetiranja i fiskalnih izgleda

- > Kancelarije za reviziju pružaju *ex post* nadzor; nezavisne fiskalne institucije, npr. fiskalni saveti, pružaju *ex ante* nadzor.
  - > Nezavisna tela zadužena za procenu i objašnjavanje javnih finansija
- > Od 2021. godine, 29 OECD zemalja ima najmanje jednu nezavisnu fiskalnu instituciju

Broj OECD zemalja sa NFI, po godinama osnivanja

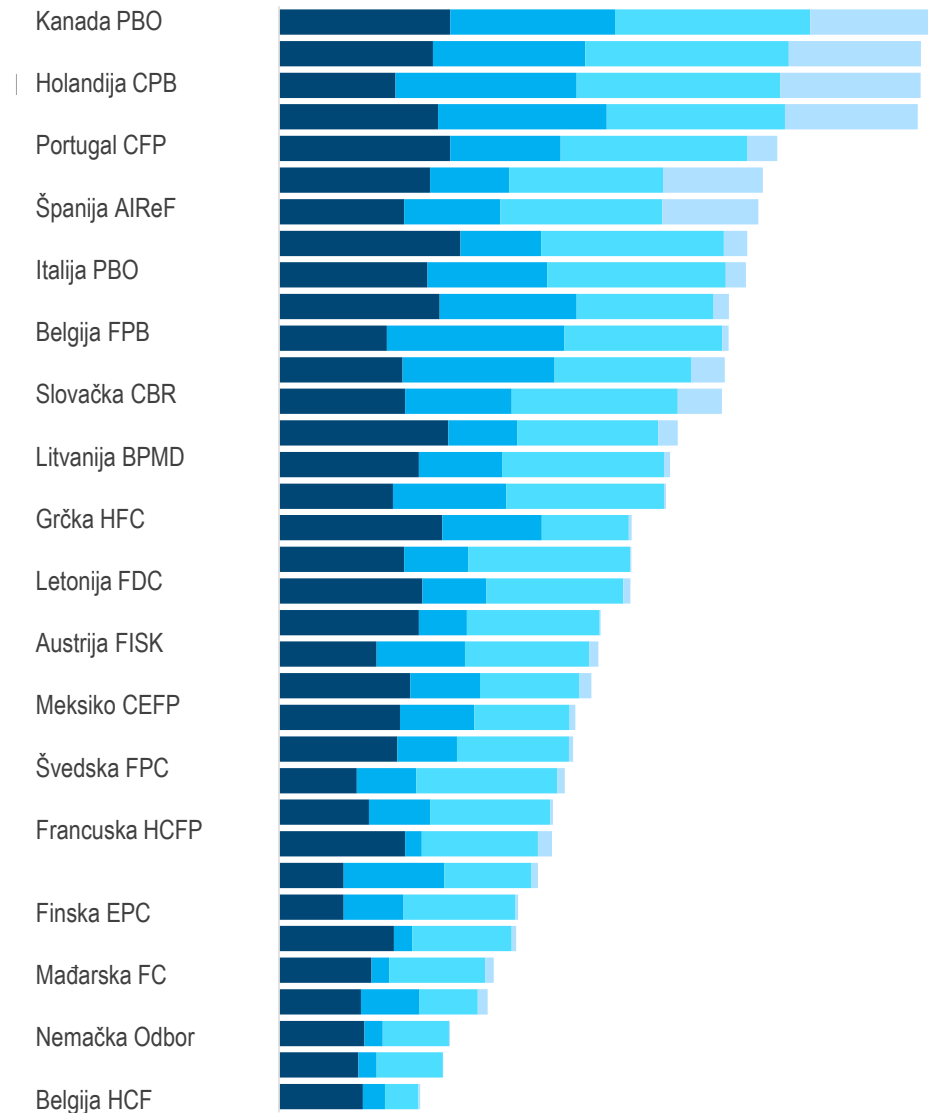






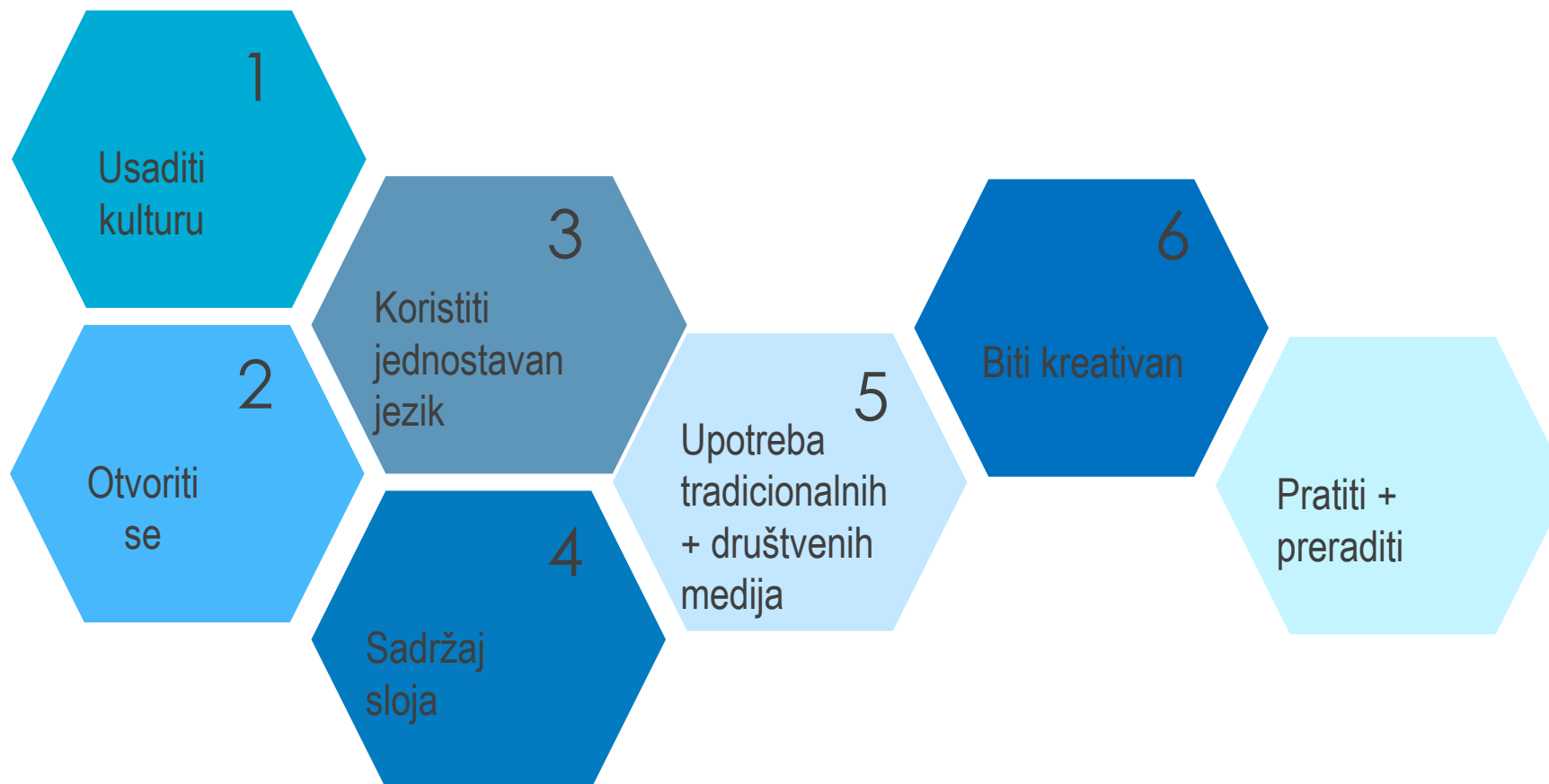
# OECD Indeks fiskalnog zalaganja

Nezavisnost   Analitički fokus   Kom. aparati   Uticaj komunikacije





# Sedam koraka za poboljšanje komunikacije o javnim finansijama





- > Budžeti pokazuju prioritete politike vlade u odnosu na raspoloživa sredstva. Međutim, fiskalni izazovi sa kojima se vlade suočavaju se povećavaju i prevazilaze srednjoročni period.
- > Transparentnost budžeta nije statičan koncept; razvija se na osnovu potražnje za informacijama i tehnologijama koje ih mogu proizvesti. Uspešna budžetska komunikacija je
  - > Proces od početne do krajnje tačke
  - > Vođena interesovanjima korisnika da ispituju podatke o budžetu (i učinku)
  - > Pružena na način koji odgovara nivoima fiskalne pismenosti.
- > Objavljivanje budžetskih izveštaja više nije dovoljno za ispunjavanje obaveza o transparentnosti budžeta i za efikasnu komunikaciju.
- > Kapaciteti za nadzor u budžetiranju su povećani, što predstavlja korak napred. Obezbeđivanje funkcionisanja ovih kapaciteta doprinosi jačanju budžetske komunikacije. Ostaje moguće više koraka napred kako bi se povećalo razumevanje javnosti o fiskalnim izazovima, što je ključna oblast rada Odbora Visokih budžetskih zvaničnika OECD-a.

**Hvala vam**

Andrew Blazey i Brian Finn  
OECD, Pariz  
[andrew.blazey@oecd.org](mailto:andrew.blazey@oecd.org)  
[brian.finn@oecd.org](mailto:brian.finn@oecd.org)